

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

PRIORITY DIRECTIONS OF INTELLECTUAL PROVIDING OF UKRAINIAN REGIONS' INNOVATIVE ECONOMY DEVELOPMENT

Олександр КОЛТУНОВИЧ,
радник голови районної ради,
Луцька районна рада

Oleksandr KOLTUNOVYCH,
Advisor of the Head of district council,
Lutsk council district

На тлі глобалізації світової економіки Україна стикається з рядом проблем: сировинна спрямованість економіки, незначна інтеграція зі світовою економікою, нерозвиненість виробничої інфраструктури, загальна технічна й технологічна відсталість підприємств, відсутність дієвого зв'язку науки з виробництвом, низькі витрати на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи.

Перспектива розвитку цивілізованих держав в умовах переходу від постіндустріального виробництва до економіки знань пов'язана з вирішенням проблем збереження, нарощування, грамотного використання та вмілої комерціалізації інтелектуального потенціалу як одного з найважливіших стратегічних факторів економічного зростання. На сьогодні в усьому світі йде процес формування й розвитку нової галузі суспільного виробництва – індустрії так званих інформаційно-інтелектуальних продуктів. У цій ситуації основним напрямом підвищення ефективності стає технологічне забезпечення творчої ініціативи в рамках розробки й використання ресурсозберігаючих, енергозберігаючих та інших аналогічних їм технологій, а головним стратегічним напрямом – розвиток ринку інформаційно-інтелектуальних продуктів і послуг.

Дана проблематика активно досліджується сучасними науковцями, такими як Л.Федулова, Б.Буркинський, Н.Краснокутська, а також багатьма іншими вченими, які торкалися проблем інноваційного розвитку як на рівні держави, так і на рівні окремих регіонів, підприємств [1-4]. Однак досі не склалось єдиного підходу щодо аналізу та оцінки інтелектуального забезпечення інноваційного розвитку економіки регіонів України.

Проблеми формування й використання інтелектуальних ресурсів тісно пов'язані з ефективністю реалізації інноваційних проектів і програм у рамках стратегічних планів регіонів та країн [1]. Реалізація інноваційних процесів, пов'язаних з розробкою нових технологій, нових видів продукції, послуг, організаційно-технічних і соціально-економічних рішень виробничого, фінансового, маркетингового чи іншого характеру, вимагає не тільки витрат ресурсів, а й використання спеціальних організаційно-економічних інструментів [2].

У зв'язку з цим інтелектуальне забезпечення стає не стільки необхідним ресурсом для реалізації нововведень, скільки ефективним організаційно-управлінським інструментом розвитку регіонів України та підвищення їх конкурентоспроможності.

Наука в цьому випадку є базою для інноваційного розвитку регіонів і багато в чому зумовлена попитом з їхнього боку. У цілому рівень розвитку науки і наукоємного виробництва визначає науково-технологічний та соціальний розвиток країни.

Особливості сучасного стану в інноваційних процесах характеризуються розпадом наукових і науково-технічних зв'язків між регіональними, галузевими і функціональними науковими комплексами, проблематичним правовим полем інвестиційної діяльності, складністю впровадження інновацій на промислових підприємствах [3]. Інноваційний розвиток

стримується відсутністю механізмів об'єднання і концентрації наявних ресурсів, їх активізації та орієнтації для розв'язання проблем у найбільш важливих напрямках розвитку суспільства. Затримка в розвитку інноваційного процесу на рівні регіонів пояснюється низьким ступенем гнучкості й адаптивності підприємств до інновацій [4]. До основних причин відносять: низьку активність внутрішніх і зовнішніх інвесторів, сповільнені темпи зростання оновлення основних виробничих фондів внаслідок різкого знецінення

встановленої в підприємствах техніки, невідповідність рівня технічного розвитку виробництва високотехнологічним параметрам інновацій, висока вартість вітчизняних зразків нової техніки тощо.

На основі проведеного аналізу можна зробити висновки, що всі регіони України за рівнем інтелектуального забезпечення інноваційного розвитку економіки (тобто ефективності здійснення інновацій) можна поділити на кілька груп, зокрема:

- регіони з дуже високим рівнем інтелектуального забезпечення інноваційних процесів – ефективність у регіоні на 35-60% вища, ніж у країні в цілому;
- регіони з високим рівнем інтелектуального забезпечення інноваційних процесів – ефективність на 20-30% вища, ніж загалом по країні;
- регіони із середнім рівнем інтелектуального забезпечення інноваційних процесів – ефективність на 5-10% вища або нижча, ніж у країні в цілому;
- регіони з низьким рівнем інтелектуального забезпечення інноваційних процесів – ефективність на 15-20% нижча, ніж у країні (див. рис.).

Рисунок. Рівень інтелектуального забезпечення інноваційного розвитку економіки регіонів України в 2011 році (розраховано за даними Державної служби статистики України) [5]

Узагальнюючи викладене, можна зазначити, що в сучасних умовах для забезпечення конкурентних переваг і постійної максимізації прибутку при мінімізації витрат необхідно використовувати перш за все ефективні механізми інтелектуального забезпечення інноваційного розвитку економіки. Вони здатні забезпечити стійкість регіонів у зовнішньому середовищі і зберегти їх потенціал у разі будь-яких змін. При цьому головними критеріями мають стати результат, корисність та новизна. Інтелектуальне забезпечення є невід'ємною складовою ефективного функціонування будь-якої організаційної структури, саме тому керівникам необхідно приділяти особливу увагу розвитку творчих здібностей, наявність яких свідчить про високу інноваційну активність. Адже саме нові, творчі кадри можуть привести в дію стратегію інноваційного розвитку і досягти по-

У статті обґрунтовується необхідність формування й розвитку системи інтелектуального забезпечення інноваційного розвитку економіки на регіональному рівні. Проведено аналіз та оцінку рівня інтелектуального забезпечення інноваційного розвитку економіки регіонів України.

In the article the necessity of intellectual providing of innovation economy development at the regional level is grounded. It is analyzed and evaluated the level of intellectual providing of Ukrainian regions' innovation economy development.

ствленої мети найбільш швидким шляхом, скорочуючи можливі ризики та загрози з боку зовнішнього середовища.

У перспективі це може перетворити регіони України в єдиний інноваційний комплекс з рівнем розвитку, близьким до світового. Для цього **необхідно зробити певні заходи:**

- провести реорганізацію регіональної системи управління з перерозподілом повноважень управління та створенням відповідних структур науково-інноваційного кластера;
- сформувати координуючий центр, який являє собою диверсифіковану по горизонталі структуру, що об'єднує комплекс наукових підрозділів, творчих колективів, ВНЗ, науково-дослідних установ, конструкторських бюро і комерційних наукових груп, що здійснюють галузеві наукові розробки й дослідження;
- періодично виявляти найбільш актуальні проблеми підвищення ефективності виробництва та якості продукції (послуг) територіально-галузевих структур регіону, здійснювати на їх основі коригування вимог до нових критичних технологій регіону;
- сформувати інфраструктуру регіональної інноваційної системи з фінансуванням інноваційного розвитку економіки на основі консолідації бюджетних і позабюджетних джерел, що забезпечить стимулювання й підтримку венчурного фінансування, ліквідність венчурних інвестицій;
- сформувати пропозиції для створення єдиної системи законодавчих та інших нормативних актів, що стимулюють інтелектуальне забезпечення інноваційного розвитку економіки;
- створити систему обліку та інформаційного доступу до результатів інтелектуальної діяльності, отриманих організаціями області.

Відновлення, ефективне використання й розвиток наявного потенціалу, створення нової наукомісткої економіки неможливе без відновлення та ефективного використання наявного потенціалу, що відповідає рівню індустріальної економіки. Для подальшої інтенсифікації інтелектуального забезпечення інноваційного розвитку всі зусилля щодо стимулювання інноваційного розвитку економіки в регіонах органам виконавчої влади та місцевого самоврядування необхідно сконцентрувати на усуненні основних причин незацікавленості бізнесу в довгострокових інноваційних проєктах за рядом ключових напрямів.

ВИСНОВКИ

Отже, ефективність інтелектуального забезпечення, що формує підґрунтя інноваційного розвитку економіки в умовах ринкової трансформації, полягає в наступному:

- гнучка й адаптивна стратегія формування та розвитку інтелектуального забезпечення інноваційних процесів регіону;
- визнання права багатьох суб'єктів вирішувати питання відтворення інтелектуального забезпечення;
- гнучкі механізми та інноваційні технології інноваційної діяльності;

- безперервне оновлення інноваційних технологій;
 - соціальна відповідальність при формуванні, використанні та розвитку інтелектуального забезпечення інноваційних процесів у регіонах;
 - постійне оновлення технологій, методів і підходів при формуванні програм економічного і соціального розвитку регіонів.
- Результатом реалізації пріоритетних цільових інноваційних програм і пілотних інвестиційних проєктів у регіонах України є:
- збільшення випуску інноваційної продукції та послуг інноваційного характеру в загальному обсязі продукції;
 - збільшення кількості профінансованих інвестиційних та інноваційних проєктів;
 - збільшення кількості залучених у регіони передових зарубіжних технологій;
 - збільшення кількості придбаної конструкторсько-технологічної документації, ліцензій та патентів на інноваційні технології;
 - зростання темпів високотехнологічних і середньотехнологічних секторів;
 - збільшення частки високотехнологічних і середньотехнологічних секторів у структурі промисловості регіону;
 - популяризація теми інновацій серед населення та підприємництва;
 - створення збалансованого, розвиненого сектора досліджень і розробок, конкурентоспроможного на світовому ринку, який має оптимальну інституціональну структуру, що забезпечує розширене відтворення знань;
 - створення ефективної інноваційної системи, вбудованої в глобальну інноваційну систему, яка забезпечить взаємодію сектора досліджень і розробок з вітчизняним підприємницьким сектором і відповідатиме за основними параметрами інноваційним системам розвинених зарубіжних країн.

ЛІТЕРАТУРА

1. Федулова Л.І. Інноваційний розвиток економіки: модель, система управління, державна політика [текст] / Л.І. Федулова. – Монографія. – К.: Основа, 2005. – 552 с.
2. Буркинський Б.В., Лазарева Є.В. Інноваційна стратегія у соціально-економічному розвитку регіону. – Одеса: ІПРЕД НАН України, 2007. – 140 с.
3. Федулова, Л.І. Розвиток національної інноваційної системи України / Л.І. Федулова, М.Т. Пашута // Економіка України. – 2005. – № 4 (521). – С. 35-47.
4. Краснокутська Н.В., Гарбуз С.В. Інноваційний менеджмент: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни. – К.: КНЕУ, 2005. – 276 с.
5. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

115 років! 1897 – від ідеї журналу до сьогодні – 2012

108 років! 1904-1914 – як щомісячний журнал – 1997-2012